

VII. ISKOLAI KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

1. A környezeti nevelés célja:

- olyan tudatformálás, amely a gyereket megtanítja a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát életvitelre, a fenntartható fejlődés megértésére.
- a gyermekeknél alakuljon ki az életmód, a környezet okos és mértéktartó felhasználása, a környezetkultúra
- a tanítványok teljes személyiségére kell hatnia, széles körben való értelmezése szükséges
- a környezet iránti felelősség minden élő iránti tisztelet, a mindennapi életvitel értékrendjében az ökológiai szemlélet megalapozása és fokozatos kialakítása

Célok eléréséhez szükséges készségek

- alternatív, problémamegoldó gondolkodás
- ökológiai szemlélet, gondolkodásmód
- szintetizálás és analízis
- problémaérzékenység, integrált megközelítés
- kreativitás
- együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód
- vitakészség, kritikus véleményalkotás
- konfliktuskezelés és megoldás
- állampolgári részvétel és cselekvés
- értékelés és mérlegelés készsége

A környezeti nevelés általános pedagógiai szempontjai:

- a gyerekek maguk éljék át a megtapasztalást, a megismerés élményét, váljon személyessé a megszerzett tudás
- a környezeti nevelés áthatja az összes tárgyat, viszont megjelenik önálló tantárgyként is
- átszővi az iskola mindennapjait, megjelenik a tárgyi és személyi kapcsolatokban
- a helyi adottságokra épül, emellett a Föld átfogó problémáira is
- bevonja a családokat, polgárokat is a nevelési folyamatba

- felébreszti a segíteni akarást, az együttműködés szándékát, empátiára, megértésre és szeretetre serkent
- a természetet is tanteremnek tekinti
- az iskolai élet mindennapjait beemeli a tananyagba

2. Környezeti nevelési program keretei

A) Osztályfőnöki órák idevonatkozó témái

- Környezetvédelem
- Április 22. a Föld napja
- Május 28. Madarak és fák napja
- Június 5. Környezetvédelmi világnap
- Parkosítás
- Udvarrendezés, iskolakerti tevékenység
- Levél összeszedése
- Munkahelyi balesetek
- Balesetvédelem
- Tűzvédelem
- Tábor, napközi, előadások, kiállítások
- Energiatakarékoskodás
- Túraszakkör, természetjárás
- Tanulmányi kirándulás (költségtérítéses formában)
 - 1. osztály 1 nap: Kecskemét és környéke
 - 2. osztály 1 nap: Dél-alföldi régió
 - 3. osztály 1 nap: Közép-Magyarország
 - 4. osztály 1 nap: Budapest régió
 - 5. osztály 1 nap: Budapest régió
 - 6. osztály 2 nap: Bükk Nemzeti Park
 - 7. osztály 2 nap: Dél-dunántúli régió
 - 8. osztály 2 nap: Balaton környéke
- Erdei iskola (költségtérítéses formában)
 - 5. osztály 2 nap: Kiskunsági Nemzeti Park

B) Papír-, hasznos anyag gyűjtés

- őszi iskolai program

- tavaszi iskolai program

C) Minőségbiztosítási program

elégedettség mutató a környezettel kapcsolatosan (ki, hogyan elégedett)

D) Munkahelyi-, osztálykörnyezet kialakítása

- ideális légkör megteremtése
 - tisztaság, higiénia
 - dekoráció (2 havonta aktuális, DOK értékelés)
 - igény a berendezési tárgyak megóvására
 - osztályok versenye kéthavonta az aktualitás jegyében
 - nyári tábor
 - anyag- és energiatakarékos munkavégzés
- szelektív hulladék gyűjtés

3. Rövid távú környezetnevelési program

Rövid távú célok	Feladatok	Sikerkritériumok
A környezeti nevelés az oktatás és a nevelés valamennyi területén jelenjen meg.	A helyi tantervben műveltségi területenként és a tanmenetekben is jelöljük meg a feladatot és a módszereket.	Az iskolai életet átfogó környezeti nevelés valósul meg - átdolgozott tanmenetek, több környezeti nevelés tartalom a tanórákon, - változatosabb módszerek
Tantárgy kapcsolatok erősítése	Projektek kidolgozása külföldi testvériskolával (szelektív gyűjtés, takarékoskodjunk energiával)	Ismeretek összekapcsolása, egyre több tanuló részvétele a projektekben. gyermekek öröme.
A pedagógusok, felnőtt dolgozók és szülők személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles szereplői.	Képzések, továbbképzések, szülői értekezletek a témában.	A felnőttek rendelkeznek mindazon ismeretekkel, személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság során mintaként szolgálnak. Egyre több tanár vesz részt a környezetkímélő programokon.
Az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése.	DOK tisztasági őrző. Szelektív gyűjtés és tárolás. Helyes vásárlói szokások kialakítása. Nagyobb odafigyelés a takarításra.	Iskola tisztasága javul. Szelektív hulladékkezelés. Kevesebb elszállított szemét.
Takarékosság vízzel, villannyal, fűtéssel.	Rendszeres és alkalmi ellenőrzések. Mérések és számítások, következtetések. Eredmények közlése.	Nem lesz nyitva hagyott csap, lekapcsolatlan villany, ok nélkül kinyitott ablak. Csökken az iskola energia és közmű költsége.
A tanulók ismerjék meg szűkebb környezetüket, lássák az értékeket, problémákat és ápolják a hagyományokat.	Osztálykirándulás, kirándulás. Kutatómunka, pályázatokon részvétel, előadásokon, kiállításokon,	Jobban szeressék, óvják a gyerekek környezetüket. Ismerjék meg a természeti szépségeket és a népi

	vetélkedőkön való részvétel.	hagyományokat.
Legyenek a tanulók környezetük, szülőföldjük védelmezői.	Az iskolaudvar ápolása, osztályonként, faültetés, madáretetés, iskola környékének rendben tartása.	Morálváltozás. Beszélgetés osztályfőnöki órán, kiránduláson a szülőföld értékeiről. Kötődjön jobban hazájához, szülőföldjéhez.
Fejlesszük a tanulók problémamegoldó gondolkodásmódját, az önálló ismeretszerzés képességét – megalapozva az élethosszig tartó tanulást.	Virágok elhelyezése a termékbe, és az udvaron - ápolása. Folyóirat, könyv, videó, hozzáférés ebben a témában a könyvtárban.	Egyre többen vannak a könyvtárban, többen vállalnak kiselőadást. Eredmények pályázatokon és versenyeken.

4. A programok erőforrásai

Az iskola vezetésének szándéka az, hogy programjaihoz önkormányzati és vállalkozói támogatásokat szerezzen.

Nem anyagi jellegű erőforrások:

- Pedagógusok:

Az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy a környezeti nevelés közös célok alapján, közös szemléletben valósuljon meg, együtt kell dolgozniuk a munkaközösségeknek. A közös munka áttekintésének feladata a nevelési- oktatási igazgatóhelyettesé.

- Tanulók:

Feladatuk, hogy vigyázzanak környezetükre, iskolai felszerelési tárgyaikra, társaik épségére és figyelmeztessék diáktársaikat a kulturált magatartásra. A DÖK ebben a munkában kiemelt szerepet kap. A DÖK tevékenységét a segítő pedagógus koordinálja.

- Diák - pedagógus:

Együttműködésben lehet a legtöbb ismeretet elsajátítani. Iskolánkban nagy szerepe van a környezettudatos szemlélet kialakításában a táborunknak, a hasznos anyaggyűjtési akciónak, és a kirándulásoknak. A diákok és a pedagógusok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében. A tanórak környezeti tartalmát a munkakö-

zösségek határozzák meg. A tanórán kívüli környezeti nevelés tevékenységét a nevelési-oktatási igazgatóhelyettes tekinti át.

- **Pedagógusok - szülők:**

Az iskolai környezeti nevelés területén is nélkülözhetetlen a szülői ház és az iskola harmonikus együttműködése. Fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk is közvetíteni kíván. A tanulók az elsajátított viselkedési formákat otthon is alkalmazzák. Az egyes környezeti nevelési programjaink fedezetét (kertépítés, játszótér, kirándulások, tábor) - a lehetőségeket figyelembe véve - a családok maguk biztosítják. Az együttműködést az igazgató szervezi.

- **Technikaiak:**

Az iskola adminisztrációs és technikai dolgozói munkájukkal aktív részesei a környezeti nevelési programnak. Az iskolai adminisztráció területén csökkenteni kell a papírfelhasználást. Példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása alapos munkát igényel és a felhasznált tisztítószeres környezetkímélők és egészségre nem ártalmasok.

5. A környezetnevelés tantárgyi programjai

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit mutató irodalmi alkotásokat (meséket, mondákat, népdalokat és verseket)
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékek, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére
- sajátítsák el a médiák elemzésének technikáját

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledés a környezet- és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével

Történelem

A tanulók

- értsek és tudják hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül
- értsek meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzek hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Hon és népismeret

A tanulók

- ismerjék meg a természet közelben élő, a természetet tisztelő, azt felhasználó és nem kihasználó paraszti életmód értékeit
- ismerjék meg a népszokások egészségvédelmi vetületét (ünnepek előtti böjtök)

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan csoportmunkában, projektmunkában választ keresni
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére, statisztikai módszerek alkalmazásával
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni
- legyenek képesek reális becslésekre
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni
- A tanulóknak alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket

Környezetismeret

A tanulók

- ismerjék meg a környezetet megfigyelésekkel, vizsgálatokkal
- ismerjék meg az élővilág sokszínűségét, az élőlények egyedi, megismételhetetlen voltát, az ember felelősségét az élővilág megőrzésében
- ismerjék meg saját testük alapvető felépítését és működését, az egészség megőrzéséhez szükséges életvitel jellemzőit

Természetismeret

A tanulók

- váljanak képessé természet jelenségeinek elemi szintű értelmezésére
- a megismerés komplexitása, (középpontban az élő és élettelen természet konkrét valósága, a jelenségek, a táj és a környezet áll)
- természettudományos gondolkodás kialakításához megfelelő képességek kialakítása
- környezet állapota iránti érzékenység fejlesztése
- ökológiai szemlélet fejlesztése
- helyes környezeti attitűdök fejlesztése

- magatartás fejlesztése
- értékrend alakítása
- környezettudat fejlesztése
- felelősségérzet fejlesztése
- környezet használatára vonatkozó helyes döntések támogatása

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés)

6. Az iskola környezeti nevelési tevékenységének kiemelt feladatai:

- a tanulóknak a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése, a természetet, az embert, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszer megalapozása,
 - tanulóinknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük azokat a környezet megóvásához szükséges képességeket és készségeket, amelyek a természeti és a társadalmi környezet zavartalan működését elősegíthetik,
 - a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten – a tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak a környezet megóvásának szempontjából legfontosabb ismeretekkel:
 - a környezet fogalmával
 - a földi rendszer egységével,
 - a környezetszennyezés formáival és hatásaival,
 - a környezetvédelem lehetőségeivel,
 - lakóhelyünk természeti értékeivel,
 - lakóhelyünk környezetvédelmi feladataival kapcsolatosan.
2. A környezeti nevelés az iskola minden pedagógusának, illetve minden tanórai és tanórán kívüli foglalkozás feladata.
3. Az iskolai környezeti nevelést elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:
- a természetismeret, technika, biológia, fizika, kémia tantárgyak, valamint az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek,
 - a környezeti nevelést szolgáló tanórán kívüli foglalkozások: minden fél évben osztályonként egy-egy gyalog- vagy kerékpártúra a környékre a környezeti értékek felfedezésére, minden évben a „Föld napja” alkalmából történő megemlékezés a környezetvédelemmel kapcsolatos játékos vetélkedővel, akadályversennyel, minden tanévben egy alkalommal „környezetvédelmi

őrijarat” szervezése a településen, hasznos anyag gyűjtés, a szárazelemgyűjtés megszervezése az iskolában.

Az iskola részletes Környezeti nevelési programot dolgoz ki, mely a nevelési program mellékletét képezi.